

V A R A M U

KIRJANDUSE • KUNSTI • KULTUURI AJAKIRI

1938

ESIMENE AASTAKÄIK

I P O O L A A S T A

TOIMKOND: A. ADSON, JUHAN AAVIK, A. GAILIT,
V. PAAVEL, A. PERANDI

VASTUTAV JA TEGEV TOIMETAJA: H. VISNAPUU
KUNSTIOSAKONNA TOIMETAJA R. PARIS

VÄLJAANDJA: KIRJASTUS O/Ü «KULTUURKOONDIS»

TRÜKITUD A/S «ÜHISELU» TRÜKIKOJAS, TALLINNAS, PIKK 42. 1938.

SISUKORD

Luuletused.

		Lk.
Adamson, H.	Loojaku linnu, Tontide rahapada, Kivikübär ja Vesikaare aenu	440
	Jälitai, Rahe, Mähkä-Mihku, Esteet	709
Antson, A.	Üheksa epigrammi	88
	Epigramme	375
	Epigramme	479
Falu, T.	Pääsukesed	56
Hallimäe, R.	Sünnitaja	215
Hiir, E.	Jõulujuutt, Hommik	159
	Epigramme	225
	Kaks marssi	299
	Kaks jõudu	401
	Tunnel, Ela!	657
Kivimäe, M.	Meri	455
Lepik, H.	Alutaguse	214
	Rabapistrik	608
Lermontov, M.	Kaukasus (katke)	358
Sööt, K. E.	Milleks ma laulsin	452
Sütiste, J.	Meri ja mets	22, 137
	Hõõglambi valgusel, Vabanemine	529
Visnapuu, Ed.	Enestega	135
	Varjutus, Ülestõusmine	453
Visnapuu, H.	Sünnisõnad	5
	Vilbus	52
	Laul lumest, Kabelikell, Tegu	273
Õngo, J.	Raud ja tina, Kaevupuurijad	566

Romaan

Gallit, A.	Karge meri	199, 277, 405, 533, 753
-------------------	----------------------	-------------------------

Novellid, näidendikatted

Ibsen, H.	Peer Gynti luiskelugu (katke „Peer Gyntist“)	74
Kuustre, P.	Aala ja Jussu	34
Metsanurk, M.	Kadunud poeg (1. vaatus näidendist)	569
Mälk, A.	Tulepõletaja	6
Ruven, J.	Hüljatu	365
Sirge, R.	Vana ahi	443
Visnapuu, H.	Maa vabaduse eest (massmäng)	662

Aavik, J.	Helikunsti fassaadist	90
Adson, A.	Draamakultuurist meie tänapäeva teatris	81
	Algupärandi osatähtsus Eesti iseseisvuseaegses teatris	178
	Paunvere teedel ja lastetoas	359
	Meie kirjanduse seniseid teid ja suundi	457
Ambur, P.	K. E. Söödi luule püürjooni	57
	A. H. Tammsaare „Juudit“ maailmakirjanduse taustal	165
Kangro-Pool, R.	Eduard Viiralt	322
	Portree	690
Kogerman, P.	Meie Loodusvarade Instituudi ülesandeid	78
Laaman, E.	„Tõe ja õiguse“ jäli	145
Linde, B.	A. H. Tammsaare inimesena	364
Livländer, R.	Loodjoone kõrvalekaldumine ja raskustung Eestis	193
Loman, A.	Uus Kopli	725
Loorits, O.	Leedu elu südames	93
	Eesti rahvalaulu elutundest	217
	Lind — eesti omakultuuri ja vaimsure vapp	343
	Eesti kultuuri struktuurist, orientatsioonist ja ideoloogias	712
Maurois, A.	Mõned kirjanduslikud sündmused	105
Mihkla, K.	Ernst Särkava 70-aastane	470
Männik, H.	Lõhestatud akadeemiline haritlaskond — mille nimel!	505
Ney, G.	Õpetatud Eesti Selts 1838—1938	227
Ole, E.	Lääne-Euroopa kunsti tänapäev	108, 370
Paavel, V.	Veemajandus ja vee-ehitused Eesti iseseisvuse kestel	497
Paris, R.	Hando Mugasto	98
	Voldemar Melnik	247
	Kunstiühing „Pallas“ 20-aastane	483
Perandi, A.	Eesti Vabariigi sünniahtid	235
	Eesti talurahvaõiguse arengu põhijooni	737
Puksoo, Fr.	Raamatukogud ja nende rahvusvaheline osatähtsus	746
Päts, R.	Lühijooni Artur Kapp'i elust ja tema loomingust	186
Raud, M.	Kaarel Eenpalu kultuurtegelasena	609
Sirge, R.	Fragmente Tammsaare mõtestikust	150
	Ed. Laaman 50-aastane	243
Taggo, B.	Eesti luule arenemise teid	461
Tilleman, E.	Eesti lüürika a. 1937	620
A. Vaga	Aleksander Uurits	581
Vares, O.	Liitriigid ja Eesti iseseisvus	112
Viirsalu, E.	Esimene laulupidu	683
Visnapuu, Ed.	Vajadusi muusikaelu korraldamiseks	102
	Eesti rahvaviisi ja rahvusliku muusika laadist	687
Visnapuu, H.	K. E. Sööt	55
	Jakob Liivi luulepärandusest	251

Muusika

Aavik, J.	Visioonid. Klaveripala	1
Kapp, A.	Sünnisõnad. Meeskoorile	183

Ringvaade

		Lk.
Adson, A.	Hooaja lõppkokkuvõtteid Tallinna teatris	636
	Eesti teatripäevad Tallinnas	765
Jürma, M.	Gabriele d'Annunzio	381
	Jules Romains'i külaskäigust Eestisse	648
Linde, B.	Kirjanduskiri Tšehhoslovakkias	377
Loorits, O.	Vestlusi Soome kultuurikriisist ja eesti kohvikudemokraatiast	513
Luts, K.	Itaalia naiskunstnike näitus	124
Pau, I.	Psühhoanalüüs ilukirjanduses	516
Pert, J.	Ella Ilbaku juubel	384
Pukits, M.	Kaarel Eenpalu ja eesti raamatukogundus	641
Päss, M.	Jüri Vilms ja Eesti Päästekomitee	519
	Eesti Maapäeva sünd	643
Sirge, R.	Jooksvast näitekirjandusest ja selle hindamisest	768
Soonberg, L.	Sügishooaja kunstinäitused	122
Sütiste, J.	Tartu teatrielu 1937./38. a. I pool	255
Visnapuu, Ed.	Laule K. E. Söödi sõnadel	385

Arvustus

Adson, A.	H. Adamson — Linnulaul	132
Ambur, P.	A. Mälk — Taeva palge all	261
	J. Parijõgi — Alutaguse metsades	394
	Esimesest eesti kasvatusromaanist	774
Jürma, M.	M. Metsanurk — Kutsutud ja seatud	128
	Zofja Nalkovska — Piir	777
Kivikas, A.	A. Mälk — Avatud värv	131
Murakin, A.	Üks hiline, aga veel mitte hiljaks jäänud arvustus	779
Sirge, R.	Kaks armastusromaan	263
	Kaks värsket kirjanikuromaan	391
Taggo, B.	K. A. Hindrey — Sigtuna häving	264
	O. Luts — Tagala	393
	H. Visnapuu — Saatana vari	524
Tilleman, E.	Kaks reisiraamatut	388
Vasar, J.	Eesti Vabadussõda I	118
Visnapuu, H.	Kaks kaunist luuleraamatut	129
	Rahvusesalgamise ideoloogia	259
	Rahvusesalgajad otsivad uusi esivanemaid	521
Väinaste, J.	V. v. Heidenstam — Karl XII sõjakaaslased	396

Poleemika

Taggo, B.	Ühe vaidluskirjutuse puhul	651
------------------	--------------------------------------	-----

Varia

Nr. 1	134
Nr. 2	267—271
Nr. 3	398—400
Nr. 4	528
Nr. 5	654—656
Nr. 6	783—784

Reproduktsoone

Bach, A.	16/17
Bergman, A.	464/465, 482
Bona,	
Savoja printsess	127
Eller, A.	491
Grenzstein, T.	696/697, 701
Grinjev, A.	144
Haamer, E.	492
Hoffmann, O.	672/673
Johani, A.	22, 25, 29, 30, 32, 137, 139, 143, 416/417, 456/457, 478
Kalmus, A.	182/183
Kesner, A.	504
Kollom, E.	56/57, 150/151, 400/401
Koort, J.	736/737
Kummits, N.	490
Köler, J.	686/687
Laigo, A.	494
Laikmaa, A.	77, 708/709
Leps, E.	448/449, 496
Luts, K.	80/81
Melnik, V.	198/199, 214/215, 245, 246, 249
Mola, N.	125
Mugasto, H.	96/97, 98, 99, 100, 101
Mägi, K.	408/409
Nõmmik, J.	493
Ormisson, V.	432/434, 487
Panzini, Cl.	127
Pütsepp, J.	495
Raud, K.	64, 65
Raud, P.	703, 705
Sagrits, R.	489
Sannamees, F.	440/441, 752/753
Starkopf-Rea, A.	485
Triik, N.	0/1, 182/183, 424/425, 481, 656/657, 720/721
Uurits, A.	528/529, 537, 549, 559, 573, 585, 587, 589, 591, 593, 596, 597, 599, 601, 602, 603, 605, 606, 607, 623, 653
Vabbe, A.	112/113
Ventura, G.	373
Viiralt, E.	40/41, 134/135, 272/273, 276, 292/293, 298, 300/301, 303, 304, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 331, 332, 333, 335, 336/337, 337, 338, 339, 341, 352/353
Vomm, A.	610

V A R A M U

KIRJANDUSE · KUNSTI · KULTUURI AJAKIRI

1938

ESIMENE AASTAKÄIK
II POOLAASTA

Nr. 6 – 10

TOIMKOND: A. ADSON, JUHAN AAVIK, A. GAILIT,
V. PAAVEL, A. PERANDI

VASTUTAV JA TEGEV TOIMETAJA: H. VISNAPUU
KUNSTIOSAKONNA TOIMETAJA R. PARIS

VÄLJAANDJA: KIRJASTUS O/Ü «KULTUURKOONDIS»

SISUKORD

	Luuletused, poemid	Lk.
Adams, V.	Raamatu sünd, Laul keskea lemmest, Kord ärkad	941
	Asjalik ennelõuna, Eraku sõbratarile, Carmina ex libro amoris	1091
Adamson, H.	Jälitai, Rahe, Mähkä-Mihku, Esteet	709
	Tillikse taevaminek, Vedaja, Tillikse tirrikse	849
	Atavistlikku, Tagasitulek	1180
Antson, A.	Seitse epigrammi	871
	Kümme epigrammi	1274
Hallimäe, R.	Jumal — luuletajale	1268
Hiir, E.	Tunne!, Ela!	657
Kivimäe, M.	Noored merimehed	1104
Nukk, E.	Pihl tormis, Rauk, Emale, Laps, Ema, Kuu	839
Sütiste, J.	Tuhas ja tules	785, 913, 1041
Visnapuu, H.	Suveöö, Leegitsev liiv, Kui päike tõuseb	807
	Proloog	1169
Zabolotski, N.	Sedov	1234

Romaan

Gailit, A.	Karge meri	753, 792, 977
------------	----------------------	---------------

Novellid, näidendikatked

Jaik, J.	Hallid hauad	1248
Kuustre, P.	Vanaduse üksinduses	1201
Mäik, A.	Muistne rand	1047
Roht, R.	Koputus väravale	920
Visnapuu, H.	Maa vabaduse eest	662

Artiklid

Adson, A.	Ants Lauter 25 a. laval	1173
Böläu, A.	Tänapäeva arhitektuurist	1215
Hiir, E.	Sihiteadlikkuse poole	1094
Hubel, E.	Kirjandus ja poliitika Nõukogude Liidus	993
Jürma, M.	Jaan Lattik 60-aastane	1148
Kangro-Pool, R.	Portree	690
Kaplinski, J.	Poola kultuuriline pale enne ja nüüd	1145
Keevesk, K.	Poliitiline moment ja väikeriigid	1260
Laarman, M.	Uus „Kalevala“	1219
Loman, A.	Uus Kopli	725
Loorits, O.	Eesti kultuuri struktuurist, orientatsioonist ja ideoloogiast I—III	712, 841, 967

Mihkla, K.	Gustav Suits esseistina	1183
Paris, R.	Kunsti sügisnäitus	1237
Paukson, H.	Pealinna ülesehitusest	811
	Aino Kallase looming	852
Perandi, A.	Eesti talurahvaõiguse arengu põhijooni	737
Päss, M.	Dr. Mihkel Veske C. R. Jakobsoni järglasena	864
	Jaan Tõnisson	1255
Puksoo, Fr.	Raamatukogud ja nende rahvusvaheline osatähtsus	746
Roots, E.	Üliõpilaste arvu piiramise ja seleksiooni küsimused Tartu ülirkoolis	1131, 1266
Schlossmann, K.	Jooni nüüdisaja teaduste arengust ja rakendusest	1011
Tillemann, E.	Märkmeid F. E. Sillanpää puhul	1004
Waga, A.	Ants Laikmaa	945, 1105
Viirsalu, E.	Esimene laulupidu	683
Visnapuu, Ed.	Eesti rahvaviisi ja rahvusliku muusika laadist	687
	Eesti muusikaelu fassaadist	1270
Visnapuu, Henri.	Kultuurpoliitikat raamatu ümber	1017
Õpik, A.	Fosfor ja elu	1225

Ringvaade

Adson, A.	Eesti teatripäevad Tallinnas	765
	Teatripäevik	1024
Ambur, P.	Ühtlus raamatu formaatidesse ja paberisortidesse	887
	Isiklikest raamatukogudest	1277
Hubel, E.	Matk tööstusse	1027
Leemets, V.	Ülevaadet muusika bibliograafiast	1158
Paris, R.	Kujutav kunst 1938. a. I poolel	876
	Vabadussõja monumendi küsimus	1154
Pukits, M.	Läti Vabariigi 20-nda aastapäeva puhul	1151
Sirge, R.	Jooksvast näitekirjandusest ja selle hindamisest	768
	Kirjanike ja heliloojate „Rahvasteliidus“	876
	Matk tööstusse	1027
Visnapuu, Ed.	Laulupidude ümber	873
Visnapuu, Henri.	Matk tööstusse	1027

Arvustus

Adson, A.	E. Õun: Unustatud naised	1160
	J. Kärner: Pidukestab	1282
Ambur, P.	Esimesest Eesti kasvatusromaanist	774
	A. H. Tammsaare: Hiina ja hiimlane	1288
Jürma, M.	Zofja Nalkovska: Piir	779
	Richard Roht: Elutee	895
	Nobeli laureaate eesti keeles	899
	L. Tigane: Seitse pastlapaari	1287

Ney, G.	Homerose päike paistmas ka meile	1163
Murakin, A.	Üks hiline, aga veel mitte hiljaks jäänud arvustus	779
Paukson, H.	Enn Kippel: Issanda koerad	1031
	„Mardikas“: Tint	1161
	A. Gailit: Karge meri	1280
Taggo, B.	Oskar Loorits: Liivi rahva mälestuseks	1033
Tilleman, E.	Märkmeid ühe poola romaani puhul	896
	P. Krusten: Pime voorus	1285
Visnapuu, Henr.	K. Ristikivi: Tuli ja raud	1283

Poleemika

Kampmaa, M.	Mihkel Veske poliitikuna	1290
Päss, M.	Ecce homo!	1292

Varia

Nr. 6	783
Nr. 7	902
Nr. 8	1035
Nr. 9	1166
Nr. 10	1294

Reproduktsoone

Bach, A.	1245
Grenzstein, T.	696/697, 701
Hoffmann, O.	672/673
Johani, A.	786, 791, 916, 917
Jõesaar, E.	1184/1185
Kollom, E.	1254
Koort, J.	736/737
Köler, J.	686/687
Lalkmaa, A.	707, 708/709, 912/913, 944/945, 947, 949, 951, 953, 955, 957, 959, 960/961, 963, 1056/1057, 1072/1073, 1107, 1109, 1111, 1113, 1115, 1117, 1119, 1121, 1123, 1125
Liimand, K.	1232/1233
Ole, E.	1239
Ormisson, V.	1238
Püttsepp, J.	1184/1185
Raud, Kr.	1241
Raud, P.	703, 705
Sagrits, R.	1200/1201
Sannamees, F.	752/753
Triik, N.	656/657, 720/721
Uutman, R.	1200/1201
Viiralt, E.	1242, 1243
Visanti, M.	1216/1217, 1221/1223
Võerahansu, J.	1232/1233